

DE KRACHT VAN SAMENWERKEN

Bezielde ruimtes creëren

"Mijn missie is om bezielde ruimtes te creëren waar het welbevinden van de gebruiker centraal staat". Ruimtelijkheid en harmonie gekoppeld aan de menselijke maat en de natuur staan centraal als essentiële waarden voor het ontwerp. Een bezielde interview met Odette Ex.

"Je zou mij een designactivist kunnen noemen, omdat ik tegen de ontwikkelingen van deze tijd wil strijden. Tegelijk ben ik nog steeds dat 'meisje' dat beelden droomt en onbevangen op zoek is naar een paradijselijke wereld. En die wereld bestaat, als we het maar samen willen. Ik ben een beelddenker en misschien moet ik met beelden duidelijk maken dat het anders moet en anders kan. Ik maak me echt zorgen om de toekomst omdat ik zie dat mensen gevangen zitten in de commercie en tegelijk bang zijn voor de noodzakelijke vernieuwingen. Tegelijk lijken onze politieke leiders hun bevlogenheid en creativiteit kwijt te zijn geraakt." Aan het woord is Odette Ex, die in 1994 het bureau Ex Interiors oprichtte. Ex Interiors is onder meer bekend om de vele baanbrekende projecten, waaronder recent de inrichting van de Triodos bank in Zeist. Het bureau is inmiddels uitgegroeid tot een internationaal opererend interieurarchitectenbureau met een eigen handschrift.

BEZIELDE OMGEVINGEN

Odette: "Mijn missie is om bezielde omgevingen te maken, met interieurs die ademen zodat we in verbinding met onze innerlijke natuur raken. Door onze jeugd en opvoeding zijn we mentale denkers geworden; we hebben zoveel jaren in een keurslijf geleefd dat we een belangrijk deel van onszelf hebben ingeleverd. Dat terwijl iedereen snakt naar persoonlijke vrijheid. We hebben het verleerd om naar ons gevoel te luisteren, terwijl je juist vanuit deze intuïtie elkaar het beste kunt bereiken. Deze massale versnellingsmaatschappij heeft ons in een welvaartsfuk gedreven, met een massale burn-out als gevolg. Jongeren hebben steeds meer last van stress en psychische problemen. Al is de nieuwe data religie; elk collectief probleem wordt opgelost met een technisch economisch wonder. Wat een bron van wijsheid zou moeten zijn is uitgegroeid tot een groot

commercieel monster dat onze tijd opvreet. Door ons huidige economische systeem leven wij wereldwijd als gevangenen in ons over-geconsumeerde exclusieve leef- en denksysteem. Wij kampen met z'n allen aan zielsverlies en zijn het slachtoffer geworden van een blind geraakt systeem, waarbij alles op vooruitgang is gericht. Het is tijd voor een full-stop, omdat het keihard nodig is dat wij uit deze zwaar cliché werelden stappen. Hoe gaan we anders al die woningen bouwen, problemen in de zorg oplossen, iets aan de eenzaamheid doen en de klimaatcrisis aanpakken? Schijnbare tegenstrijdigheden die je pas op kunt lossen als je ze in samenhang gaat bezien. Nu focussen we ons op één probleem en geven daar een groep de schuld van. In plaats van dat we samen in beweging gaan doen we de gordijnen dicht. We moeten samen weer verbeeldingskracht voelen. Als mensen weer in verbinding komen ga je als vanzelf goed voor de aarde zorgen. Nederland als land heeft een prachtige mooie maat waarop je het experiment kunt aanzetten."

SAMENLEVING IN TRANSITIE

"De samenleving is in transitie en dat geldt voor de wereld waarin we elke dag leven. Ik kom veel in publieke gebouwen en ervaar telkens weer hoe een inrichting gebruikers voorschrijft hoe je je zou moeten gedragen. Ik word daar weerbarstig van, want ik geloof niet in een interieur waar functionaliteit de boventoon voert en de ziel uit de mensen haalt. In een leefbare ruimte kun je jezelf zijn en je gevoel aanspreken en een leefbare ruimte betekent per definitie ook een gezonde ruimte. De kracht van verbeelding kan helpen, door beelden kunnen we laten zien hoe sterk de samenhang van het geheel kan zijn. We moeten mensen laten zien hoe die wereld in wording eruit kan zien. Ik geloof echt in een andere leefstijl, een mooiere dan we tot nu toe hebben, in balans met onszelf en de ander. Om te kunnen veranderen en uitdagingen aan te gaan is het nodig ▶

om je gevoel toe te laten. Je hebt maatschappelijke verbeeldingskracht nodig om die betere wereld te zien. Zo zijn we bezig met de inrichting van modulaire woonunits, met gemeenschappelijke tussengebieden waar het fijn vertoeven is.”

NATUURLIJKE MATERIALEN

“We kunnen heel goed nepinterieurs maken met een heel scala aan verkeerde materialen, allemaal HPL’s, dikke vette laklagen erop, want we moeten het natuurlijk ook allemaal kunnen onderhouden met de verkeerde toxines erin. Dat is ook voelbaar; een interieur met verkeerde toxines heeft een ander effect op je welbevinden dan een interieur met materialen die zuiver zijn. Circulair bouwen is bijvoorbeeld veel meer dan het hergebruik van materialen. Het gaat erover dat wij kennis hebben van de samenstelling van materialen; welke verlijmingen, welke omissies, welke weekmakers, welke toxines. Dat weten we op dit moment nog te weinig. Iedereen roept dat hij circulair wil bouwen of ontwerpen, maar men verdiept zich nog te weinig in de ware samenstelling van materialen. Je kunt dit proces vergelijken met de ontwikkelingen binnen de voedingsindustrie; waarbij je op de potjes kunt lezen welke grondstoffen er in zitten. De hele interieur- en bouwbranche is daar mee bezig, maar het kent nog een traag tempo.

“Circulair bouwen is veel meer dan het hergebruik van materialen. Het gaat erover dat wij kennis hebben van de samenstelling van materialen”

Het is belangrijk dat iedereen weet welke materialen je toepast. In de meeste gevallen zit bijvoorbeeld plaatmateriaal vol met formaldehyde; een stof die enorm slecht is voor het welzijn van mensen. Dat is gewoon algemene onwetendheid.”

KENNIS EIGEN MAKEN

“Het bedrijfsleven is er nog niet klaar voor, ook al roept iedereen dat ze duurzaam bezig zijn. Het landt mondjesmaat bij opdrachtgevers; men raakt het aan, maar het mag niet over de grens gaan. In de wereld van aanbestedingen is het ook nog een lastige. Men snapt het zelf nog niet, omdat de echte noodzaak nog niet gevoeld wordt. Als we echt circulair willen gaan bouwen en circulair ontwerpen dan moeten we ons deze kennis eerst eigen maken. Alle partijen binnen de branche moeten dit bewustzijn ontwikkelen en daarvoor is samenwerking essentieel. Ik ben enorm gevoelig voor onzuiverheid en kan dus niet anders dan echte materialen gebruiken. Als mensen leven in een omgeving met veel natuurlijke materialen voelen ze zich gezonder, productiever en gelukkiger.”

INTRINSIEK VOELEN

“Tegelijkertijd gebeurt er al veel; als je ziet welke ontwikkelingen er binnen het publieke domein al in gang zijn gezet; daar mogen we ook trots

“Als je niet meer de taal kunt bezigen die men van je verwacht; welke taal ga je dan bezigen en welke beelden horen daarbij?”

Fotografie: Jacoba Mulder

op zijn. Samen met het team van de Hogeschool van Amsterdam zijn we naar nieuwe vormen van onderwijs gaan zoeken. Dat heeft het beeld opgeleverd van een lerende community, met overal plekken voor leren en ontmoeten. Zo hebben we prachtige terrassen ingericht, met plekken voor kruisbestuiving, als een kloppende aorta van de leergemeenschap. Ook hebben wij in een traject van ruim zeven jaar aan de Triodos Bank gewerkt. Heel belangrijk was dat landschap, gebouw en inrichting in samenhang werden aanbesteed en ontworpen. De drie disciplines zaten vanaf het begin met elkaar aan tafel. Het leverde een intrinsiek doorleefd gedachtegoed op. De kracht van de samenwerking is de som der delen; projecten worden er honderd keer beter van. Voor een ander project, TNT Hoofddorp, moesten we binnen een straal van 800 kilometer alle materialen halen. In Zeeland werd geëxperimenteerd met vlasoorten waar je plaatmateriaal mee kunt maken. Dat bedoel ik met de nieuwe wereld in wording. Iedereen en elke discipline moet om, niet alleen de boeren. Als je met z'n allen aan het rad gaat draaien kunnen de boeren duurzaam boeren, los je de eenzaamheid op, heb je genoeg handen aan het bed, creëer je prachtige woongemeenschappen en zorg je ook nog eens goed voor de aarde.”

GORDIJNEN OPEN ZETTEN

“Duurzaamheid is kwaliteit van leven, daar horen circulaire materialen bij, maar ook een andere leefwijze en andere sociale vaardigheden. Een wereld waarin kinderen diversiteit op school mogen voelen en ervaren en met yoga en meditatie in aanraking komen. Daar zijn we heel armoedig in. Als ik nu naar mijn eigen projecten kijk ervaar ik des te sterker dat het roer radicaal om moet. Als je niet meer de taal kunt bezigen die men van je verwacht; welke taal ga je dan bezigen en welke beelden horen daarbij? Dat kun je alleen maar samen doen. Laten we met z'n allen die gordijnen open zetten. Het gaat even pijn doen, maar daarna voel je je een ander mens.”

▶ Kijk voor meer informatie op www.ex-interiors.nl

